

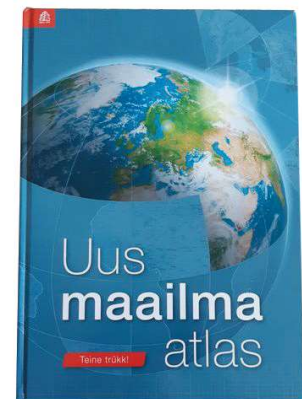
1.2. KAARTIDE MITMEKESISUS

Et maakerast ülevaadet saada, valmistatakse **gloobus** või koostatakse kaardid.

Kaart on Maa vähendatud kujutis tasapinnal. Kaarte võib koostada terve maakera kohta või ainult mõne selle osa kohta. Nii on olemas maailma, mandrite, riikide või nende osade kaardid.

Kaarte koostatakse erinevates suurustes. On suured seinakaardid ja väikesed raamatulehele mahtuvad kaardid. Kaartide kogumik raamatuna on **atlas**.

Kaarte jaotatakse selle järgi, mida neil kujutatakse.

Looduskaardid

Looduskaardilt saame lugeda üldisi andmeid looduse kohta. Saame teada, kas maapind on tasane või mägine. Pinnavormid on märgitud värvidega. Värvide tähendused on kirjas kaardi servas leppemärkide kastis.

 Pinnavorme ja leppemärke õppisid 6. klassi loodusõpetuses.

Looduskaardilt saame veel andmeid jõgede ja järvede kohta, merele ja saarte kohta, suuremate linnade kohta.

ÜLESANNE 1

Vaata Eesti looduskaarti. Vasta küsimustele.

1. Mis värviga on kaardile märgitud madalikud?

.....

2. Kui kõrged on madalikud?

3. Mis värviga on kaardile märgitud kõrgustikud?

.....

4. Kui kõrged on kõrgustikud?

5. Leia ja näita kolm objekti (asula, jõgi, järv, soo, madalik, kõrgustik vm) Põhja-Eestis:

-
-
-

6. Leia ja näita kolm objekti Ida-Eestis:

-
-
-

7. Leia ja näita kolm objekti Lõuna-Eestis:

-
-
-

8. Leia ja näita kolm objekti Lääne-Eestis:

-
-
-

9. Leia ja näita kolm objekti-Eestis:

-
-
-

Teemakaardid

Kaardile saab kanda igasuguseid objekte ja nähtusi.

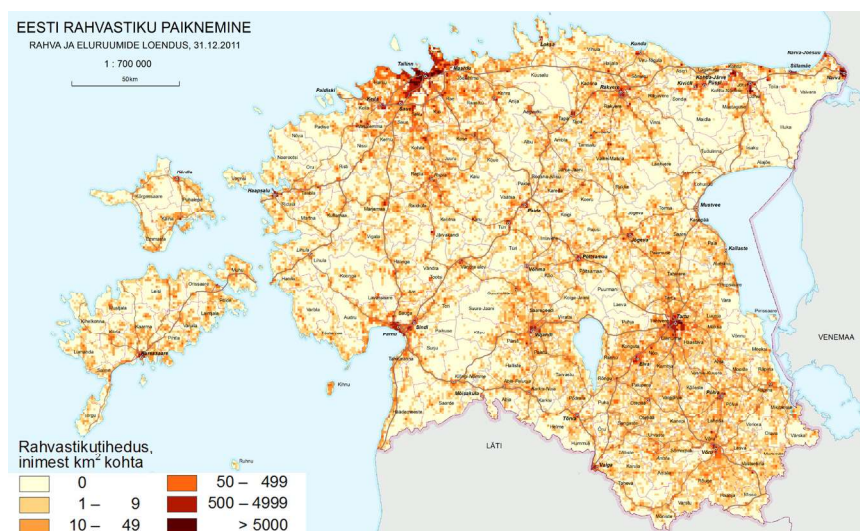
Erinevad teemad kantakse kaartidele erinevate värvide, punktide tiheduse või suurusega, joontega, märkidega ja muud moodi. Värvide ja märkide tähendused on kirjas kaardil või kaardi servas eraldi leppemärkide kastis ehk legendis.

Riikide või nende osade kaardile on märgitud erinevate värvidega riigid või riikide osad.

Eesti maakondade kaart

On olemas rahvastiku tiheduse kaardid. Need näitavad, kus elab rohkem ja kus vähem inimesi.

Eesti rahvastiku tiheduse kaart

ALLIKAS:
STATISTIKAAMET

Kliimakaardilt saame teada, kus on soojem, kus külmem;
kus sajab rohkem vihma, kus sajab vähem.

Loodusvööndite kaardilt saame teada, mis loodusvööndis mingi
koht asub.

Majanduskaartidelt saame teada, millega inimesed kuskil piir-
konnas tegelevad.

Riigid, rahvastiku tihedus, kliima, loodusvööndid, majandus
on erinevad teemad. Kaardid, kus on kujutatud eri teemad, on
teemakaardid.

ÜLESANNE 2

Vaatle kaarte. Arutle koos õpetajaga.

- 1. Kuidas on kaardile märgitud maakonnad?**
- 2. Mida on kasutatud rahvastiku tiheduse märkimiseks?**
- 3. Kuidas on märgitud tihedama asustusega piirkonnad?**
- 4. Nimeta tihedama asustusega piirkonnad Eestis.**
- 5. Miks elab Tallinnas ja selle ümbruses palju inimesi?**
- 6. Millistes maakondades elab Eestis kõige vähem inimesi? Põhjendamiseks kasuta Eesti looduskaarti.**
- 7. Leia oma kodumaakond. Mis maakond on selle**

- põhjanaaber?
- lõunanaaber?
- idanaaber?
- läänenaaber?

Arvutikaardid

Arvutikaardid on arvutis olevad kaardid. Neid nimetatakse ka interaktiivseteks digikaartideks. Arvutikaardid koosnevad erinevatest kaardikihtidest (maakasutus, jõed-järved, teed, asustus, vaatamisväärsused ja muud). Arvutikaarte saab kasutada nii arvutis kui ka telefonis.

Igaüks saab arvutis kujundada endale vajaliku kaardi.

Regio interaktiivne kaart kaart.delfi.ee

Eestis kasutatakse palju Regio interaktiivset kaarti. Siin saad valida sobiva kaardikihi, saad mõõta mingite kohtade kaugusi, leida bussipeatusi, kinosid, kauplusi jm.

ÜLESANNE 3

Uuri Regio kaarti.

Lülita sisse erinevaid kaardikihte.

**Sulle avanevad vasakus servas järgmised kihid:
liiklusinfo, teenindus, majutus, meelelahutus jpt.**

Tutvu mõne kaardikihiga.

Leia oma kodukoht. Täida lüngad.

- 1.** Mina elan maakonnas.
- 2.** Mina elan (kirjuta nimi ja vali asulatüüp)
..... külas | alevis | linnas.
- 3.** Minu kodule lähim kauplus on
- 4.** Minu kodule lähim kool on

ÜLESANNE 5

Uuri Maa-ameti kaarti.

Leia oma kodulinn, -alev, -küla või talu.

Mõõda kaardil selle ümbermõõd ja pindala.

Toimi nii:

- 1.** Vajuta vasakus servas „Vahendid“.
- 2.** Vali joonlaua kujutis, vajuta.
- 3.** Vali – „Mõõda joone pikkus“.
- 4.** Vali – „Mõõda pindala“.
- 5.** Tõmba joon ümber maa-ala, mida tahad mõõta. Selleks hoia hiire vasakut klahvi all, tee topeltklõps ja vea hiirega ümber mõõdetava maa-ala. Iga keeramise koha peal tee topeltklõps. Lõpetamiseks tee jälle topeltklõps.
- 6.** Loe tulemust. Seda saad teada vasakust servast „Ümbermõõtu“ ja „Pindala“ lugedes.

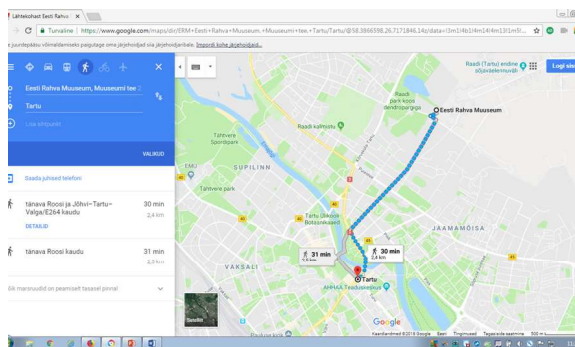
Täida tabel.

Minu kodukoht	Vastus
Koduasula nimi	
Maakonna nimi	
Koduasula ümbermõõt	
Koduasula pindala	
Kodukoha põhjanaaber	
Kodukoha lõunanaaber	

Google Maps maps.google.com

Tuntud kaardirakendus Google Maps sisaldab linnade kaarte. Jalgsi, autoga või ühistranspordiga reisides saab kasutada teekonna tähistajat.

Google Mapsi abil saame määrata paljude maailma linnade asutuste asukohta.

Saame kõike vaadata ka kolmemõõtmelisena (3D) ehk ruumilisena. Google Mapsi abil saame selge ettekujutuse võõrast maastikust või linnast.

ÜLESANNE 6

Uuri Google Mapsi kaarte ja satelliidipilte oma kodukoha kohta.

Mida leiad?

Mis on erinevat, võrreldes Maa-ameti kaardilt nähtuga?

ÜLESANNE 7

Kui kaugel asuvad sinu kodust järgmised kohad?

Kui kaua sul kulub aega sinna jõudmiseks?

Kasuta Google Mapsi kaarte ja satelliidipilte.

Vasta küsimustele.

1. Lähim pood asub m | km kaugusel.

Sinna jõudmiseks kulub aega

jala, autoga, bussiga

Kirjelda teekonda satelliidipildi järgi.

2. Kool asub m | km kaugusel.

Sinna jõudmiseks kulub aega

jala, autoga, bussiga

Kirjelda teekonda satelliidipildi järgi.

3. Lähim linn asub km kaugusel.

Sinna jõudmiseks kulub aega

jala, autoga, bussiga

Kirjelda teekonda satelliidipildi järgi.

Google Earth
[google.com/earth](https://www.google.com/earth)

Arvutikaartidest on tuntud ka Google Earth. Google Earth võimaldab vaadata kogu maailma kohti linnulennult. Pildid on tehtud satelliitidelt. Saame vaadata linnu, tänavaid, maju jm.

ÜLESANNE 8

Uuri Google Earthi kaarte ja satelliidipilte oma kodukoha kohta.

Mida leiad? Mis on erinevat, võrreldes Maa-ameti kaardilt nähtuga?

***ÜLESANNE 9**

Võrdle Google Mapsi ja Google Earthi kaarte ja satelliidipilte oma kodukoha kohta.

- 1. Kirjelda nende sarnasust.**
- 2. Kirjelda nende erinevust.**

ÜLESANNE 10

Jaota kaardid sisu järgi õigesse tulpa.

Abiks võid kasutada ka maailma atlast.

maailma kliimavöötmete kaart, Eesti looduse seinakaart,
Google Mapsi kaardid, maavarade kaart, loodusvööndite kaart,
Maa-ameti põhikaart, Põhja-Euroopa kaart

Looduskaart	Teemakaart	Arvutikaart